

Лопутько О. А.,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС УКРАЇНИ

Процес подальшої адаптації України до світового освітнього простору спонукає до значного переосмислення концепції відомчої вищої освіти. Глобалізаційні та євроінтеграційні тенденції впливають на всі сфери життя, на закономірності розвитку освіти загалом та зокрема і на систему підготовки фахівців у системі МВС. Звідси виникла потреба у підготовці нової формації правоохоронців й в Україні. А тому сформувалась закономірність професійного поглибленого вивчення майбутніми фахівцями іноземної мови, що детермінується визначальним чинником: вона є умовою засвоєння світового досвіду, практичного міжнародного спілкування, необхідною умовою конкурентоздатності у вітчизняному та світовому вимірах.

Навчання у відомчомувищому навчальному закладі має ряд особливостей, властивих власне життєдіяльності курсантів. Службова підготовка часто обмежує їх у часі на виконання самостійних та індивідуальних видів робіт та підготовку до занять. На нашу думку, саме тому основні зміни у іншомовній підготовці майбутніх правоохоронців мають відбутися у наступних напрямках:

1. Володіння викладачами сучасними знаннями щодо організації аудиторних та позааудиторних занять. Цей пункт має включати в себе кілька основних напрямів:

- знання фактичного матеріалу, удосконалення робочих програм, збільшення навчальних годин на викладання тих тем, які пов'язані з конструктивною взаємодією міліції та суспільства, правами людини та їх реалізацією в Україні та світі;

- знання особливостей навчально-виховного процесу у ВНЗ МВС України: врахування особливостей життєдіяльності курсантів, використання елементів службової та правової підготовки правоохоронця (знання законів, наказів МВС та ін.) у процесі формування особистості, орієнтованої на повноцінне та активне життя у демократичному суспільстві;

- знання сучасної методики організації самостійної та індивідуальної роботи (обмежений обсяг аудиторного часу спонукає до підвищення ефективності роботи протягом часу, запланованого на самостійну роботу): консультування викладача (від постійного до дозованого, під час виконання складних питань, поетапне збільшення складності самостійних робіт, ведення індивідуальних дослідницьких та наукових проектів курсантів, пов'язаних з професійною тематикою);

- використання основної і додаткової навчальної літератури та технічних засобів навчання. Використання технічних засобів навчання (комп'ютерів, мультимедійних проекторів та ін.) під час демонстрації нових тем, у процесі підготовки самостійних проектів курсантів, використання електронних систем тестування під час контролю за якістю засвоєння знань, умінь та навичок з іноземної мови курсантами. Використання у процесі занять автентичної неадаптованої (наприклад, міжнародних документів про права свободи та обов'язки громадян та статутів поліції англomовних країн), малоадаптованої літератури (документів, що регламентують діяльність поліції в Європі, матеріали, описового характеру, які стосуються правоохоронної діяльності (кримінальне, цивільне право);

- контроль та оцінювання знань курсантів за кредитно-модульною системою організації навчального процесу, активізація поточного контролю за допомогою курсантів (взаємоконтроль та контроль в межах робочої групи), залучення їх (на ротаційній основі) до контролю та корекції відповідей одногрупників; проведення письмового та усного підсумкового контролю в межах кожного модулю; надання можливості корекції оцінок (набраних балів) перед проведенням рубіжного контролю. Збільшення питомої ваги самостійної та індивідуальної роботи курсантів під час складання модулю до 50%.

2. Оптимізація методики викладання іноземної мови у ВНЗ МВС. Викладач повинен використати ресурс аудиторних занять та самостійної роботи так, щоб навчальний контингент засвоїв певну фактичну інформацію та міг використати її у усному та письмовому мовленні. До вибору методики викладання висуваються достатньо високі вимоги:

- уміння та навички викладачів щодо добору видів, форм та методів організації аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи, їх поєднання та комбінації з метою підвищення ефективності навчання;
- впровадження та оцінювання ефективності методів та прийомів активізації навчальної діяльності курсантів відповідно до мети й завдань занять з іноземної мови та рівня базової підготовки курсантів з дисципліни;
- уміння добору та комбінування видів та форм організації аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи курсантів відповідно до особливостей професійного спрямування навчального контингенту та обраних методів і прийомів.

3. Удосконалення механізмів взаємодії (інтерації) викладача і курсантів:

- побудова схем взаємодії викладача з навчальним контингентом на засадах партнерства й взаєморозуміння з метою розвитку комунікаційних умінь курсантів: від лідерських якостей до умінь конструктивної критики;
- відповідність обраних схем взаємодії та їх комбінацій меті та завданням, які висуваються до організації аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи на певному етапі навчання;
- активне використання тих методів та прийомів навчання, які спонукають курсантів до активної взаємодії з викладачем та до розвитку партнерського спілкування у малих та великих групах;

- характер диференціації та індивідуалізації навчальних завдань відповідно до особливостей модульного навчання;
- урахування особливостей підготовки й особистих характеристик курсантів, динаміки їх навчальних досягнень та індивідуального оцінювання кожного з них.

Отже, аналіз сучасних документів, які регламентують розвиток вищої освіти в світі, нормативних вимог, які окреслюють спрямування модернізації навчання у відомчих навчальних закладах України та концепцій викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах МВС, дали можливість сформулювати ряд висновків. Викладання іноземної мови у відомчих навчальних закладах потребує значного удосконалення. Оптимізація повинна відбутися у наступних напрямках: володіння викладачами сучасними знаннями щодо організації аудиторних та позааудиторних занять, оптимізація методики викладання іноземної мови у ВНЗ МВС, удосконалення механізмів взаємодії (інтерації) викладача і курсантів.

Список використаних джерел

1. Huber J. Seven theses on teachers education and the purpose of education. // Educationalnewsletter. - №30. -2011. [Електронний ресурс]. - Режим доступу до журналу: <http://www.coe.int>. - Р.9-12. - Загол. з екрану. - Мова англ.
2. Кнодель Л.В. Концепція навчання іноземних мов / Л.В. Кнодель. - К.: КЮІ МВС України, 2005. - 79 с.
3. Olafsdottir O. Editorial // Educationalnewsletter. - №30. -2011. [Електронний ресурс]. - Режим доступу до журналу: <http://www.coe.int>. - Р.1-2. - Загол. з екрану. - Мова англ.
4. Ліцензія на провадження освітньої діяльності за напрямом (спеціальністю) 6.030402 - «Правоохоронна діяльність» від 13.07.2012 № 1715-ДАК.
5. Основні підсумки головування України у Комітеті міністрів Ради Європи (11 травня - 7 листопада 2011 року) [Електронний ресурс]. - Режим доступу до журналу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/58076.htm>. - Загол. з екрану. - Мова укр.